

**สรุปรายงานผลการเยี่ยมเสริมพลังผู้ปฏิบัติงานตามโครงการฯ เพิ่มพูนทักษะ  
การใช้คู่มือการเฝ้าระวัง/ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) และคู่มือประเมิน  
และส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง (DAIM)  
จังหวัดพิจิตร**

**ส่วนที่ 1 ; การขับเคลื่อนการดำเนินงาน**

**ระดับจังหวัด** มีการดำเนินงานโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเด็กระดับจังหวัด และมีการประชุมคณะกรรมการ 4 ครั้งต่อปี และมีคณะกรรมการ CPM หรือ Project manager เด็กปฐมวัยทำหน้าที่ประสานงานหลักประเด็นพัฒนาการเด็ก ในระดับอำเภอ ซึ่งมีการประชุมคณะกรรมการฯ 2 ครั้งต่อปี ประเด็นในการประชุมเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบทเรียนและประสบการณ์การอบรม/การประชุม ปัญหาพัฒนาการเด็ก ปัญหาเด็กปฐมวัยอ้วน สุขภาพฟันในเด็กปฐมวัย แม่วัยรุ่น การเตรียมตัวเรื่องเพศศึกษาก่อนเข้าสู่วัยรุ่น

**ระดับอำเภอ** มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ แต่ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเด็กระดับอำเภอ ในเรื่องของผลการประเมินพัฒนาการจะมีการสรุปแจ้งเข้าไปในที่ประชุมเป็นวาระไปไม่ได้ นำเข้าทุกเดือน ซึ่งการประชุมจะมีการจัดในทุก ๆ เดือน

**ระดับ รพ.สต** เป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ จัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กในคลินิกสุขภาพเด็กดี

**2.การบริหารจัดการนโยบายในจังหวัดพิจิตร**

**ระดับจังหวัด**

1. สสจ. พิจิตร มีการกำหนดนโยบายการมอบคู่มือ DSPM / DAIM ให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง โดยโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งมอบคู่มือ DSPM ให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองทุกคนที่มาคลอดที่โรงพยาบาล แต่สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองที่ตกสำรวจไม่ได้รับคู่มือ โรงพยาบาลชุมชนจะประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมอบคู่มือให้พ่อแม่ผู้ปกครองสำหรับเด็กที่ตกสำรวจแต่เกิดหลังเดือนเมษายน 2558 ส่วนเด็กที่เกิดก่อนเดือนเมษายน 2558 จะได้รับเป็นสำเนาคู่มือ เนื่องจากมีจำนวนจำกัด และโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเริ่มการค้นหากลุ่มเป้าหมาย เพื่อการคัดกรองพัฒนาการโดยใช้เครื่องมือ DSPM ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2558

2. สสจ. พิจิตร จะเป็นผู้ถ่ายทอดการใช้ DSPM โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการใช้เครื่องมือ DSPM แบ่งเป็นครู ก และ ข ซึ่งครู ก จะเป็นกลุ่มด้วยแพทย์ พบบาล ประจำคลินิกเด็กดี ของ รพ.ศ และ รพ.ช ในส่วนของครู ข จะเป็นกลุ่ม เจ้าหน้าที่ สสอ. และ รพ.สต

3. การค้นหากลุ่มเป้าหมาย ทาง สสจ. จังหวัดพิจิตร มีนโยบายให้ใช้ฐานข้อมูลจากทะเบียนราษฎร์ ทำให้เป้าคัดกรองมีมากกว่า จำนวนเด็กจริงที่อยู่ในพื้นที่ ผลการดำเนินงานจึงไม่ได้ตามเป้า

**ระดับอำเภอ**

ติดตามการดำเนินงานของ รพ.สต

## ระดับรพ.สต

ดำเนินการเฝ้าระวังและคัดกรองพัฒนาการเด็กตามช่วงวัยในคลินิกสุขภาพเด็กดี

### 3.รูปแบบการจัดบริการคัดกรองพัฒนาการใน WCC

การคัดกรองพัฒนาการขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของแต่ละ รพ.สต เช่น บาง รพ.สต.สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน มีบาง รพ.สต. ที่มีการแบ่งการให้บริการเป็น 2 วัน เนื่องจากเด็กมีจำนวนมากทำให้เจ้าหน้าที่คัดกรองพัฒนาการไม่ทันในเวลา (เจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ) ซึ่งการจัดบริการ WCC จะประกอบไปด้วยการให้บริการวัคซีน การตรวจวัดภาวะโภชนาการเด็ก รวมถึงการตรวจพัฒนาการเด็ก 3)

ข้อดี/ข้อเสีย	การจัดให้บริการ 1 วัน	การจัดให้บริการ 2 วัน
ข้อดี	1.แล้วเสร็จในเวลา เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีภาระงานมาก	1.เจ้าหน้าที่มีเวลาในการตรวจพัฒนาการ
	2.สามารถเก็บเด็กได้หมด ไม่ตกหล่นหากนัดมาตรวจเพิ่มเติม	
ข้อเสีย	1.เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาในการตรวจพัฒนาการอย่างละเอียด	1.เด็กอาจไม่มาตามนัด

ในส่วนของการจัดให้มีคลินิกพัฒนาการเด็กเพื่อการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม เช่น คลินิกดูแลเด็กกลุ่มเสี่ยง (high Risk Newborn) หรือ “คลินิก DAIM” ในรพ.แม่ข่าย หรือ รพท./รพศ./รพช./รพ.สต : การดำเนินงานในระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังไม่มีคลินิกดูแลเด็กกลุ่มเสี่ยง (high Risk Newborn) หรือ “คลินิก DAIM” หากตรวจพบเด็กกลุ่มเสี่ยงหรือสงสัยพัฒนาการล่าช้า ในเบื้องต้นแนะนำพ่อแม่สังเกตเด็กและกระตุ้นพัฒนาการ และนัดเด็กมาตรวจประเมินพัฒนาการซ้ำ หากยังสงสัยพัฒนาการล่าช้า ส่งต่อเพื่อรับการรักษาที่โรงพยาบาลชุมชน

### 4.การสนับสนุนงบประมาณ/วัสดุอุปกรณ์เพื่อการทำงาน DSPM

สสอ.บางตะพานหิน ได้รับการสนับสนุนการงบประมาณในการสั่งซื้อชุด DSPM ให้ รพ.สต ละ 2 ชุด ซึ่งเพียงพอกับการดำเนินงานในคลินิก WCC รวมถึงเด็กทุกคนที่เข้ามาใช้บริการจะได้รับเล่มประเมินพัฒนาการ

### 5.การจัดระบบส่งต่อพัฒนาการ มีการดำเนินงานอย่างไร

5.1 รพ.สต หากพบเด็กสงสัยล่าช้าส่งต่อโรงพยาบาลชุมชน เพื่อให้แพทย์/พยาบาลที่ได้รับการอบรม TEDA4I ประเมินต่อ ตามแนวทางของ DSPM

5.2 ระดับอำเภอ (รพช.) แพทย์/พยาบาล ระดับรพช.กระตุ้นด้วย TEDA4I หากเด็กยังล่าช้าจะส่งต่อ รพศ.เพื่อพบแพทย์เฉพาะทาง

### ส่วนที่ 2 การประเมินพัฒนาการเด็กโดยเครื่องมือ DSPM/DAIM

2.1 หน่วยงานในระดับ รพ.สต มีผู้ทำงานด้านพัฒนาการ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย พยาบาล 1 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 1 คน (ผ่านการอบรมครู ข.)

2.2 หน่วยงานในระดับ สสอ. มีผู้ทำงานด้านพัฒนาการจำนวน 1 คน ได้แก่ นักวิชาการสาธารณสุข (ผ่านการอบรมครู ข.)

### ส่วนที่ 3 ระบบการจัดเก็บและการนำข้อมูลพัฒนาการไปใช้ประโยชน์

สสจ.พิจิตรใช้ระบบการจัดเก็บข้อมูลด้วยโปรแกรม Hos.xp ซึ่งมีการ Update version ตลอดเพื่อให้สามารถเชื่อมข้อมูลกับ HDC ได้

### ปัญหาจากการใช้โปรแกรม

1.ระบบการจัดเก็บใน Special PP. มีรหัสข้อมูลอื่นนอกเหนือจากข้อมูลพัฒนาการ ทำให้มีความยากในการลง code ข้อมูล เจ้าหน้าที่ต้องเปิด code ตลอด และใน code ย่อยของพัฒนาการเด็กเองก็มี code ย่อยละเอียดรายด้านอีก เช่น

<b>1B2</b>	<b>การตรวจคัดกรอง / เฝ้าระวัง ในเด็กอายุ 0-60 เดือนโดยเครื่องมือ DSPM / DAIM</b>
<b>1B20</b>	<b>การตรวจคัดกรอง/แบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหว</b>
1B200	การตรวจคัดกรองพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหวโดยเครื่องมือ DSPM ผลปกติ
1B201	การตรวจคัดกรองพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหวโดยเครื่องมือ DSPM สงสัยล่าช้า ส่งเสริมพัฒนาการใน 1 เดือน
1B202	การตรวจคัดกรองพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหวโดยเครื่องมือ DSPM ผลล่าช้า ส่งเพื่อประเมิน/รักษาต่อ
1B203	การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหวโดยเครื่องมือ DSPM ผลปกติ
1B204	การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหวโดยเครื่องมือ DSPM สงสัยล่าช้า ส่งเสริมพัฒนาการใน 1 เดือน
1B205	การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหวโดยเครื่องมือ DSPM ผลล่าช้า ส่งเพื่อประเมิน/รักษาต่อ
1B206	การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหวโดยเครื่องมือ DAIM ผลปกติ
1B207	การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหวโดยเครื่องมือ DAIM ผลล่าช้า ส่งเพื่อประเมิน/รักษาต่อ
1B219	การตรวจคัดกรอง/แบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านการเคลื่อนไหวโดยเครื่องมือ DSPM และหรือ DAIM ไม่ระบุรายละเอียด
<b>1B21</b>	<b>การตรวจคัดกรอง/แบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา</b>
1B210	การตรวจคัดกรองพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาโดยเครื่องมือ DSPM ผลปกติ
1B211	การตรวจคัดกรองพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาโดยเครื่องมือ DSPM สงสัยล่าช้า ส่งเสริมพัฒนาการใน 1 เดือน
1B212	การตรวจคัดกรองพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาโดยเครื่องมือ DSPM ผลล่าช้า ส่งเพื่อประเมิน/รักษาต่อ
1B213	การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาโดยเครื่องมือ DSPM ผลปกติ
1B214	การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาโดยเครื่องมือ DSPM สงสัยล่าช้า ส่งเสริมพัฒนาการใน 1 เดือน
1B215	การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาโดยเครื่องมือ DSPM ผลล่าช้า ส่งเพื่อประเมิน/รักษาต่อ
1B216	การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาโดยเครื่องมือ DAIM ผลปกติ

1B217 การตรวจแบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาโดยเครื่องมือ DAIM ผลล่าช้า ส่งเพื่อประเมิน/รักษาต่อ

1B219 การตรวจคัดกรอง/แบบเฝ้าระวังพัฒนาการสมวัยด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาโดยเครื่องมือ DSPM และหรือ DAIM ไม่ระบุรายละเอียด

(ที่มา : โดย กลุ่มมาตรฐานข้อมูลสุขภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข)

2.เมื่อ รพ.สต. คีย์ข้อมูลลงระบบแล้ว และจังหวัดดึงข้อมูลจะพบว่าไม่มีข้อมูลหายไป

3.รพ.สต บางแห่งยังคงคีย์ข้อมูลในพัฒนาการอนามัย 55 (ไม่มีการ Lock หน้าจอดังกล่าวหรือดึงข้อมูลออกไป)

#### ข้อเสนอแนะการใช้โปรแกรม

1.ขอให้จัดข้อมูลในระบบแฟ้ม Special PP. แยกเป็นเรื่อง หรือกลุ่มวัยให้ชัดเจน เพื่อสะดวกต่อผู้ลงข้อมูลสามารถเลือกข้อมูลในฐานเรื่องนั้นได้เลย

2.ทำ pop up ของแต่ละอายุเลยว่าอะไรที่ต้องลงข้อมูลบ้างเพื่อให้เจ้าหน้าที่ลงข้อมูลได้ครบถ้วน

3.ข้อมูลพัฒนาการ DSPM ขอให้ปรับแก้ไขอยู่ในหน้าเดิมของอนามัย 55 ได้หรือไม่ เพื่อสะดวกในการลงข้อมูลเพราะอยู่ในแฟ้มเดียวกันกับ vaccine หรือโภชนาการ

#### ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ

##### 1.ด้านบุคลากร

##### ระดับจังหวัด

ระดับอำเภอ ขาดผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการในระดับ รพ.ช /รพ.ศ

ระดับ รพ.สต เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและคนปฏิบัติงานเปลี่ยนงานบ่อย

##### 2.ความเพียงพอของคู่มือ-อุปกรณ์

การบริหารจัดการวัสดุ-อุปกรณ์ทางจังหวัดให้ทาง สสอ. ประสานขอการสนับสนุนจาก อปท. ซึ่งได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี

##### 3.การใช้เครื่องมือ DSPM

เล่มหนาไป ยากแก่การพกพา ขอให้ปรับเพื่อสะดวกในการใช้ให้มากกว่านี้

#### ส่วนที่ 5 ความต้องการความช่วยเหลือ

ปรับปรุงระบบการเก็บข้อมูลให้สะดวกต่อผู้ใช้ เพราะ รพ.สต ต้องทำงานหลายเรื่องและแต่ละเรื่องต้องลงระบบรายงานข้อมูลทั้งหมด หากมีการทำ code ที่ยากแก่การลงข้อมูลก็ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

#### ส่วนที่ 6 ข้อดีของโครงการ

มีรายละเอียดการกระตุ้นให้ผู้ปกครองไปปฏิบัติได้จริง แต่สิ่งที่ยากกว่าคือให้ผู้ปกครองสนใจหรือตระหนักต่อการใช้คู่มือการตรวจพัฒนาการ

#### ส่วนที่ 7 best practice

ไม่มี

ภาพแสดง กิจกรรมเยี่ยมเสริมพลังฯ จังหวัดพิจิตร

